

SAŽETAK

Pravo na sklapanje braka i osnivanje obitelji u europskom i nacionalnom pravu

Predmet doktorskog rada je pravo na sklapanje braka i osnivanje obitelji u svjetlu rješenja sadržanih u relevantnim međunarodnim i europskim dokumentima o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, te njegovom uređenju u bosankohercegovačkom i dijelu poredbenog prava. Razmatrajući ovo pitanje kroz interakciju standarda ljudskih prava sadržanih u međunarodnim i europskim dokumentima i nacionalnih rješenja, nastoji se prikazati na koji način i u kojoj mjeri su ovi dokumenti utjecali na pravnu modifikaciju tradicionalnog poimanja braka i obitelji. Istraživanje predložene teme ima za cilj doprinijeti boljem razumijevanju pojedinih pravnih rješenja (međunarodnih, europskih i nacionalnih) obiteljskog prava te indentificirati teorijske i praktične probleme u njihovoj primjeni, kao i razmotriti i ponuditi moguće odgovore na određena otvorena pitanja, koja nastaju kao rezultat ubrzanih društvenih i pravnih promjena sa kojima se obitelj suočava. Uz prikaz i analizu normativnih rješenja kojima su na nacionalnom i nadnacionalnom planu uređena pitanja proceduralnih i materijalnih uvjeta za sklapanje braka, kao i mogućih osnova i načina osnivanja obitelji, značajan dio doktorskog rada posvećen je analizi europske sudske prakse zbog potrebe da se u kontekstu tumačenja i primjene normativnih rješenja pronađu odgovori na opća pitanja tko su titulari prava na sklapanje braka, pod kojim uvjetima mogu ostvariti ovo pravo, da li titulari prava na osnivanje obitelji moraju nužno zaključiti brak, da li se i pod kojim uvjetima ova prava mogu ograničiti u nacionalnom pravu. U razmatranju ove problematike korištena je prvenstveno normativna, povijesna, komparativna, kazuistička, kao i druge pomoćne metode. Predmet, ciljevi i sadržaj doktorskog rada usmjereni su na dokazivanje temeljne hipoteze da učinkovito ostvarivanje prava na brak i osnivanje obitelji u suvremenim društvenim uvjetima kontinuiranih promjena, zahtijeva unapređenje postojećih zakonskih rješenja u Bosni i Hercegovini kao i uvođenje novih pravnih mehanizama što ujedno može doprinijeti većem stupnju usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim i europskim standardima zaštite ljudskih prava.

Ključne riječi: brak, bračne smetnje, vjerski brak, obitelj, zasnivanje obitelji, ljudska prava, posvojenje djece.

ABSTRACT

The right to marry and found a family in european and national law

The topic of this doctorate thesis is the right to get married and to start a family in the light of the solutions comprised in the relevant international and European documents about the protection of human rights and fundamental freedoms, and its regulation in the Bosnian-Herzegovinian law and in a part of comparative law. The study of this issue with regard to the interaction of the human rights standards comprised in the international and European documents, and with regard to the national solutions, tends to show in what ways and to what extent these documents influenced the legal modification of the traditional concept of the marriage and family. The aim of the study of this subject matter is to contribute to a better understanding of certain legal solutions (the international, European and national ones) of family law, and to identify theoretical and practical issues in their use, as well as to consider and to offer possible answers to certain open questions, which arise as a result of growing social and legal changes that a family faces. In addition to the account and the analysis of normative solutions by which the issues of procedural and material conditions for getting married have been regulated on the national and supranational plans, and the possible basis and the ways of starting a family, a significant part of this doctorate thesis is dedicated to the analysis of the European judicial practice, due to the need to find the answers to the general question: who the holders of the right to start a family are, in the context of interpreting and applying the normative solutions. Other general questions are: under what conditions the holders can exercise the right to get married, if they have to necessarily get married, and if, under what conditions these rights can be limited in the national law. In the course of the research of this subject matter, mainly normative, historic, comparative and casuistic methods have been used. The subject matter, the goals and the content of this doctorate thesis are aimed at proving the basic hypothesis- that being eligible to get married and to start a family in the contemporary social conditions of continuous changes, requires the improvement of the existing legal solutions in Bosnia and Herzegovina, as well as the introduction of new legal mechanisms, which can also contribute to a higher degree of the compatibility of the national legislation with the international and European standards of human rights protection.

Key words: marriage, marital dysfunctions, religious marriage, human rights, child adoption